

УДК 811.111'373.49'42:79(73)

DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.13.2020.214340>

ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ КІНОДИСКУРСІ

Козлова В. В., Усатих І. С.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

У статті досліджено способи утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі (на матеріалі американських політичних серіалів). Обґрунтовано актуальність наукової розвідки та уточнено поняття політичного кінодискурсу. Проаналізовано публікації з проблематики дослідження та уточнено класифікацію шляхів досягнення евфемістичного ефекту в англійській мові, що уможливило ідентифікувати механізми евфемізації в американському політичному кінодискурсі.

Наголошено на тому, що науковці одностайно вважають семантичний спосіб найпродуктивнішим способом формування евфемізмів. Виявлено 11 тематичних груп евфемізмів, якими послуговуються політичні діячі та публічні особи в ситуаціях політичних засідань, дебатів, політичних промов, інтерв'ю, прес-конференцій. Зосереджено увагу на причинах, які спонукають політичних діячів до вживання евфемістичних заміників із нейтральною конотацією. Спостережено продуктивність таких способів утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі, як семантичний зсув, представлений метафорою, мейозисом, генералізацією; перифраз; словотворення; запозичення та використання займенників для позначення явищ, що є не бажаними чи здаються мовцю не приємними.

Простежено тенденції уживання евфемістичних засобів та встановлено кількісні показники репрезентації виявлених способів евфемізації в досліджуваному матеріалі. З'ясовано, що використання метафори та мейозису зумовлено бажанням мовця пом'якшити відмову та приховати реальний фінансовий стан. Виявлено, що генералізація допомагає уникнути неприємних подробиць щодо стану здоров'я та алкогольної залежності комунікантів. Засвідчено, що перифраз запобігає конфліктності та сприяє усуненню можливої напруги, зокрема в ситуації звільнення з роботи та при обговоренні делікатних тем. Розглянуто аббревіацію як механізм евфемізації, який реалізує конфіденційність мовця щодо стану здоров'я, та запозичення і неозначений займенник як засоби, що вуалюють зміст висловлювання в американському політичному кінодискурсі.

Ключові слова: евфемізм, спосіб утворення, механізми евфемізації, евфемістичний ефект, семантичний зсув, американський політичний кінодискурс.

Kozlova V. V., Usatykh I. S. Peculiarities of euphemism formation in American political film discourse. The article focuses on the ways of formation of euphemisms in American political discourse on the material of American political TV series. The relevance of the research has been justified and the notion of political film discourse has been specified. Publications concerning the main topic of our research were analyzed and the classification of the ways of formation of euphemisms in English was clarified. This contributed to identification of the mechanisms of euphemization in the American political film discourse.

Special attention was drawn to the semantic means which is determined by scientists as the most productive way of euphemism formation. Eleven thematic groups of euphemisms which are widely used by politicians and public figures in political sessions, debates, political speeches, interviews and press-conferences were singled out. The reasons that made politicians use euphemisms characterized by a neutral connotation were also the focus of our investigation. The most efficient ways of euphemism formation in American political film discourse were identified. They are semantic shift, represented by metaphor, meiosis and generalization; periphrasis; word formation; borrowings and the usage of pronouns to denote certain phenomena that are undesirable or seem unpleasant to the speaker.

We have observed tendencies of the usage of euphemisms and identified quantitative indicators of representing the ways to create euphemistic effect in the studied material. It was found out, that the speaker uses metaphor and meiosis to soften the refusal or to hide the genuine financial state of a person. It was revealed that generalization helps avoid unpleasant details concerning health condition and alcohol dependency of communicators. Periphrasis was found to prevent conflicts and help to eliminate possible tensions that may occur in the situation of leaving work place or when discussing delicate topics. Abbreviation was considered as a mechanism of euphemization that implements health confidentiality. Borrowings and the usage of indefinite pronouns were studied as the ways of veiling of meaning of the statement in American political film discourse.

Key words: euphemism, ways of formation, mechanism of euphemization, euphemistic effect, semantic shift, American political film discourse.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Політична комунікація як «сукупність процесів інформаційного обміну, передачі політичної інформації, що структурують політичну діяльність і надають їй нове значення» [5, 243],

є важливою умовою функціонування державних інституцій та невід'ємним елементом політичного життя. У сучасному демократичному суспільстві конструктивна комунікативна взаємодія передбачає, окрім дотримання принципу ввічливості, толерант-

не ставлення до представників інших культур, релігійних і етнічних співтовариств, політичних установок, позицій, ідеологій, поглядів тощо. Визнання права на «інакшість» щодо соціальних статусів, гендерних та вікових характеристик, фізичних особливостей та інтелектуальних здібностей, необхідність дотримуватися правил політичної коректності, відмова від ненормативної лексики сприяють тому, що політика стає сферою активного застосування евфемізмів – «одиниць вторинної номінації з відносно позитивною конотацією, що використовуються для заміни прямих найменувань, вживання яких із соціально чи психологічно зумовлених причин вважається небажаним» [2, 7]. Кінодискурс у межах лінгвістичних досліджень трактують як «сукупність вербального і невербального компонентів кінотвору, а також факторів, що впливають на його створення і сприйняття, що утворюють єдине смислове, структурне і функціональне ціле» [6, 96], як «зв'язний текст, що є вербальним компонентом фільму, в сукупності з невербальними компонентами – аудіовізуальним рядом цього фільму і іншими значимими для смислової завершеності фільму екстралінгвістичними чинниками; що має властивості цілісності, зв'язності, інформативності, комунікативно-прагматичної спрямованості, медійності» [7, 32]. Тематична спрямованість та сфера перебігу дискурсивних подій у кінодискурсі дає підстави виділити його підтипи, зокрема американський політичний кінодискурс. При вивченні специфіки мовних засобів, що конституують вербальний компонент американського політичного кінодискурсу, на особливу увагу заслуговують евфемізми. Важливим виявляється з'ясування семантичних, функціональних, структурних характеристик евфемізмів з урахуванням особливості взаємодії знаків усіх семіотичних систем, задіяних в складній багаторівневій структурі кінодискурсу. Отже, **актуальність** нашого дослідження визначається необхідністю вивчення джерел досягнення евфемістичного ефекту в американському політичному кінодискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам вивчення евфемістичної лексики присвячено роботи В. Б. Великогороди [2; 3], Л. П. Крисіна [10], В. П. Москвіна [11], Н. Д. Потапової [12], Н. В. Прядильникової [13], О. О. Тараненко [17], Дж. Німана [21], Х. Роусона [22] та ін.

Більшість мовознавців акцентують здатність евфемізмів бути найменуваннями-замінниками. Евфемізми є засобами «непрямої номінації об'єктів та явищ, для позначення яких існує пряма номінація, однак із певних причин її використання є небажаним, непристойним або забороненим у суспільстві» [4, 232]. Останнім часом увагу сфокусовано на семантико-прагматичних аспектах евфемістичних номінацій в інституційному та художньому дискурсивних контекстах, а предметом дослідження стають прагматичні, семантичні та словотвірні характеристики евфемізмів у рекламному [2] чи економічному [1] дискурсі, лексико-семантичні й функціональні особливості евфемізмів у сучасній художній прозі [4]. До актуальних напрямів розвитку теорії евфемізації належить також вивчення її семантичних механізмів у політичному дискурсі [14; 18].

Формулювання мети і завдань дослідження.

Метою презентованої роботи є виявлення способів утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі (на матеріалі американських політичних серіалів). Відповідно до мети сформульовано такі науково-дослідницькі **завдання**: 1) уточнити класифікацію способів евфемізації в англійській мові; 2) ідентифікувати способи творення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі; 3) схарактеризувати виокремлені способи утворення евфемістичних одиниць в американському політичному кінодискурсі.

Методика дослідження ґрунтується на застосуванні як загальнонаукових методів, так і спеціальних мовознавчих. Загальнонаукові методи індукції та дедукції – для з'ясування характерних ознак евфемізмів та формулювання висновків, описовий метод – для інвентаризації фактологічного матеріалу, а також для класифікації та інтерпретації виявлених закономірностей. Серед спеціальних мовознавчих методів застосовано інтерпретаційно-текстовий і контекстуальний аналіз з метою виокремлення евфемізмів у кінодискурсі, метод компонентного аналізу. Методом кількісного аналізу послуговувалися для визначення частотної дистрибуції способів творення евфемізмів у досліджуваному матеріалі.

Новизна теми зумовлена насамперед матеріалом дослідження, який у найповнішому обсязі ілюструє процеси, що відбуваються в політичному комунікативному середовищі. Наш вибір американського політичного кінодискурсу середовищем функціонування евфемізмів пояснюємо тим, що кінодіалог постає відображенням реального мовлення [19, 56], словесний компонент якого робить кінодискурс правдоподібним [8, 51].

Джерелом матеріалу дослідження послуговували американський веб-серіал у жанрі політичного трилера «Картковий будинок» (“House of Cards”, 2013), політична драма «Західне крило» (“The West Wing”, 1999) та американська юридична драма «Гарна дружина» (“The Good Wife”, 2009). Переглянуто 31 серію (1581 хв.) телесеріалу «Картковий будинок», 25 серій (1050 хв.) телесеріалу «Західне крило» і 5 серій (215 хв.) телесеріалу «Гарна дружина» й виокремлено 125 евфемістичних одиниць способом суцільного добору через аудіо сприйняття з подальшою письмовою фіксацією та за рахунок обробки англійських субтитрів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвентаризація наявних способів породження евфемізмів необхідна для з'ясування механізмів евфемізації в політичному кінодискурсі. Евфемістичні заміники функціонують на різних мовних рівнях: лексичному, семантичному, фонетичному, словотвірному, стилістичному, а це, своєю чергою, відбивається на кількості та різноманітності способів творення евфемістичних лексем [15, 277]. В. П. Москвін запропонував 13 способів мовного вираження евфемізмів: метонімічну номінацію, метафоричну номінацію, використання синекдохи, прономіналізацію, паронімічну заміну, використання книжних слів та висловів (зокрема термінів), використання іншомовних слів, перенесення «з роду

на вид», перефразування, антономазію, перенесення «з виду на вид», мейозис, еліпсис [11, 22–27]. О. О. Тараненко виокремила шість способів, зокрема: а) перифрази; б) утворення слів з іншою мотивацією, іншою внутрішньою формою і нових значень слів на основі асоціацій за суміжністю, подібністю або протилежністю: метонімія, метафора, антифраза; в) заміна слова іншим, семантично пов'язаним: синонімом і взагалі словом з близьким значенням, антонімом і взагалі словом з протилежним значенням; г) заміна назви предмета, явища лише вказівкою на них (використання вказівних та неозначених займенників і займенникових прислівників; г) еліпсис; д) видозміна звукової форми слова, компонентного складу словосполучення [17, 168–169].

Нову концепцію розробили американські лінгвісти Дж. Німан [21, 42–46], Х. Роусон [22, 115–121], Д. Джемет [20, 10–11], які виділили п'ять основних способів формування евфемістичних конструкцій: скорочення (абревіація слова чи фрази, апокопа, зворотне словотворення, зменшувальна форма, усичення); перифраз; реконструкція (фонологічна зміна, контамінація та редуплікація); семантична зміна (семантичний зсув, метафоризація, смисловий розвиток з генералізацією значення, абстракція, літота, мейозис); запозичення (з інших мов або внутрішньомовні). В. Б. Великорода, вивчаючи механізми поповнення евфемістичної лексики в англійській мові, розробила універсальну класифікацію способів творення евфемізмів різних семантичних полів. Поповнення евфемістичного вокабуляру здебільшого відбувається внаслідок семантичних процесів (фразеологізація, генералізація, метафоризація, іронія, пропріалізація, метонімізація, антономазія, літота, елевація, гіпербола); словотвірних процесів (словоскладання, абревіація, морфемна заміна, ономапія, зрощення); фонетичних процесів (фонемна заміна, римований словотвір, графічне пропущення, редуплікація, зворотний словотвір) та іншомовних запозичень [3, 214]. Як бачимо, більшість науковців найпродуктивнішими вважають семантичні процеси поповнення евфемізмів, в основі яких метафоричний та метонімічний перенос, гіперболізація, мейозис, генералізація значення тощо. Особливе місце в реєстрі займає перифраз як спосіб номінативного заміщення, що одночасно і описує, і називає предмет, поняття, явище, дію. Використання іншомовних слів, словоскладання, абревіації, фонемної заміни також стають джерелами поповнення евфемістичних одиниць.

За результатами аналізу фрагментів монологічного та діалогічного мовлення персонажів виокремлено 125 евфемізмів (36 – «Картковий дім»; 84 – «Західне крило»; 5 – «Гарна дружина»). Виявлені евфемізми утворено такими способами: семантичний зсув – 45 одиниць, з них метафора – 17 (13,6%), мейозис – 13 (10,4%), генералізація – 15 (12%), використання займенників – 1 (0,8%); перифраз – 76 (60,8%); словотворення – 2 (1,6%); запозичення – 1 (0,8%). Зазначені евфемістичні одиниці використовуються в американському політичному кінодискурсі у ситуаціях політичних засідань, дебатів, політичних промов, інтерв'ю, прес-конференцій. Цими заміниками

ми послуговуються такі політичні діячі та публічні особи, як президент, головний радник президента, віце-президент, прес-секретар, а також спічрайтер президента, міністри.

В американському політичному кінодискурсі виокремлено 11 тематичних сфер вживання евфемізмів: прикриття агресивних військових дій (*conflict, tension, miscommunication*); політично-коректні евфемізми на позначення бідності (*projects, low-income family, economically enabled person*), алкоголізму (*fondness for single-malts, boozy*), інтимних стосунків (*pillow talk, sexual favors*), звільнення з роботи (*to be off the team, to leave work-place, no need in someone's service*), неprestижних професій (*call girl, model, funeral counselor*); непрямі номінації розлучення (*newly single*), стану здоров'я та організму (*MS, to pass the 12-week mark, critical condition, to sustain an injury, chronic condition, delicate state of health, to go mental*), фінансів (*figure*), а також позначення установ, які стереотипно вважаються не бажаними для відвідування (*mental institution, fancy house*).

Продуктивним способом евфемізації є семантичний зсув, що забезпечує поповнення евфемістичного словника переважно за рахунок використання власних мовних ресурсів переосмисленням значень наявних одиниць [3, 215]. Слова та словосполучення набувають нового змісту, змінюючи своє значення. Семантичний зсув в американському політичному кінодискурсі представлений метафоризацією, мейозисом та генералізацією.

Метафоричні конструкції є семантичним явищем, яке передусім пов'язане зі вживанням слів не в прямому, а в переносному значенні з метою характеристики предмета чи явища на основі аналогії або певної подібності [9, 117]. Апелюючи до образної сторони мислення, подібні одиниці викликають асоціації, які часто не пов'язані зі справжнім змістом висловлення. Метафоризація як механізм евфемізації проілюстровано в такому прикладі: Клер Андервуд просить про допомогу у розв'язанні складного питання з урядом Судану одного з конгресменів, який працює у сфері міжнародних зв'язків, але той відмовляє: *My hands are tied* (3, 1 сезон, 9 серія, 19:38). Залучення метафори пом'якшує цю відмову.

Сутність мейозису полягає у применшенні справжніх властивостей об'єкта, що підвищує експресивність висловлювання [16, 132]. Стилистичні якості мейозису виражаються лексичним способом. Проілюструємо цю закономірність прикладом з інтерв'ю Клер Андервуд, яка є дружиною впливового конгресмена на відомому державному телеканалі. Клер отримала незручне запитання про фінансове становище батьків у її дитинстві. Інтерв'юер володіє інформацією, що родина Клер мала величезні статки і прямо стверджує: – *Your parents were very wealthy. – Yes, we were comfortable* (3, 2 сезон, 17 серія, 25:28). Дружина конгресмена не заперечує факт забезпеченості своєї родини. Вона обирає прикметник, що семантизує стан спокою та зручності. Таким чином, Клер Андервуд за рахунок мейозису приховує справжній рівень забезпеченості її родини і уникає прямої відповіді.

Генералізація виражається у вживанні загального терміна для позначення конкретного [3, 213]. Наприклад, Даг є колишнім алкоголіком, але він досі відвідує зустрічі спілки анонімних алкоголіків. Коли йому доручають допомогти Пітеру Руссо позбавитися від залежності, він запитує, не вказуючи на контекст цих зустрічей: *Do you attend meetings* (2, 1 сезон, 12 серія, 15:06). Висловлюючись щодо стану здоров'я дружини, один з конгресменів Білого Дому відповідає: *Just enough time to be aware of how quickly she's going* (3, 2 сезон, 27 серія, 12:23). Політик мав на увазі захворювання на старечу деменцію, коли людина поступово втрачає спогади про свій дім та рідних. Генералізація знаходить свій вияв і у звинуваченні, які висувуються щодо політичних діячів. Коли стався нещасний випадок, у результаті якого Пітер Руссо пішов з життя, журналістка Зої звинуватила Френка Андервуда у причетності до трагедії: *You're responsible for his death* (3, 1 сезон, 9 серія, 39:03). При цьому вона не зазначила, що політик здійснив вбивство власноруч.

В американському політичному кінодискурсі евфемістичного ефекту досягають уживанням неозначених займенників, що замінюють назви предмета, явища лише вказівкою на них. Вони вуалюють безпосереднє значення, експлікація якого забезпечується лише відповідним контекстом. Джош Лаймон, йдучи до оперного театру з дочкою свого начальника, дає зрозуміти, що вони не матимуть інтимних стосунків: *Leo, for whatever it's worth, we won't be doing anything tonight you wouldn't be proud of* (2, 1 сезон, 8 серія, 13:33).

Перифраз, що виявився найбільш типовим способом творення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі, визначають як синтактико-семантичну фігуру, яка полягає в заміні однослівного найменування предмета або дії описовим багатослівним висловом [23, 105]. Він виконує декоративну, ігрову, пом'якшувальну, шифрувальну функції, а також допомагає мовцю уникнути тавтології [11, 24]. Для того, щоб пом'якшити ситуацію звільнення з роботи та не спричинити додаткових проблем, вживається вислів широкого значення. Френк Андервуд, спостерігаючи незначний прогрес у роботі над новим законом про освіту, вирішує звільнити людину, яка керує цим процесом: *You will have to leave us* (2, 2 сезон, 11 серія, 24:31). Іншими перифразами, які використовують для звільнення людей з роботи, є: *I let my people go*; *You're off the team* (3, 3 сезон, 27 серія, 28:53). Особливо делікатна тема вагітності ретельно приховується в політичному просторі. Кетрін для того, щоб сповістити новину своїй начальниці Клер Андервуд використовує непряме описове найменування свого делікатного стану: *I passed the 12-week mark*

(3, 1 сезон, 9 серія, 41:23), тобто Кетрін дає зрозуміти, що її термін вже значний і скоро вона має йти з робочого місця у декретну відпустку.

Словотвірні процеси зберігають і збагачують словниковий склад мови. Нові одиниці утворюються на основі вже наявних вихідних слів. Абревіація – це процес скорочення слів, унаслідок якого утворюються складноскорочені слова – абревіатури [3, 215]. Яскравим прикладом цього явища є скорочення, яке використовує перша леді для опису стану здоров'я президента: *Seven years ago, my husband was diagnosed with a relapsing, remitting course of MS* (2, 2 сезон 1 серія, 10:18). Абревіація MS розшифровується як *multiple sclerosis* (розсіяний склероз). Захворювання президента тримається у суворому секреті, тому є необхідність у приховуванні повної назви.

З плином часу будь-яка мова зазнає впливу інших мов. Англійська мова не є винятком, адже завдяки своїй історії зазнала багатьох змін та потрапила під вплив латинської, французької, грецької та інших мов. Нерідко джерелом поповнення евфемістичної лексики є іншомовні запозичення. Під час аналізу матеріалу нам вдалось віднайти запозичення з французької мови: *I think the White House counsel would say that's a coup d'état* (2, 2 сезон, 2 серія, 19:27). Описуються події у Ботсвані – країні африканського континенту, де відбувся державний переворот за відсутності президента, який мав робочий візит до США.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Здійснивши аналіз способів поповнення евфемізмів на матеріалі згаданих американських політичних багатосерійних драм, ми дійшли висновку, що існує велика різноманітність механізмів евфемізації у сфері ділового політичного спілкування. Використання того чи того механізму залежить від статусу учасників комунікативної ситуації, сфери вживання заміників та аудиторії. Наша розвідка показала, що широко використовуються такі способи досягнення евфемістичного ефекту, як перифраз, метафоризація, генералізація та мейозис. Таким чином, в американському політичному кінодискурсі простежується тенденція до прагнення уникати табуованої лексики за рахунок заміни однослівного найменування на багатослівне, вживання слів у переносному значенні з метою проведення аналогії та применшення ознак певного явища. Менш поширеними є прийоми абревіації та запозичення, що свідчить про незначну схильність політичних діячів до використання іншомовних заміників чи скорочення лексики. Перспективу подальших досліджень становить вивчення функціональних особливостей евфемістичних одиниць при реалізації кооперативних та конфліктних стратегій в американському політичному кінодискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильєва Т. О. Евфемізми в економічному дискурсі представників уряду Іспанії (на прикладі текстів економічної тематики іспаномовних електронних ЗМІ). *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 15 берез. 2018 р. Київ, 2018. С. 33–42.
2. Великорода В. Б. Семантично-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2008. 19 с.
3. Великорода В. Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. № 9. Сучасні тенденції розвитку мов.* 2009. Вип. 3. С. 212–217.

4. Галайчук А. Ю. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 46 (1). С. 231–239. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_46\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_46(1)_29) (Дата звернення: 03.08.2020).
5. Грачёв М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития : монография. Москва : Прометей, 2004. 328 с.
6. Зайченко С. С. К вопросу о знаковой неоднородности кинодискурса. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2013. № 2 (293). С. 96–99. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-znakovoy-neodnorodnosti-kinodiskursa> (Дата звернення: 10.08.2020).
7. Зарецкая А. Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе : монография. Челябинск : Абрис, 2012. 192 с.
8. Коваленко И. В. Интерсемиотический перевод в межкультурном аспекте : постановка проблемы. *Известия Волгоградского государственного педагогического университета*. 2011. № 2. С. 50–53. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/intersemioticheskiy-perevod-v-mezhkulturnom-aspekte-postanovka-probl-emy> (Дата звернення: 02.08.2020).
9. Космеда Т. А. Метафора сучасної публіцистики: актуалізація антропонімів (на матеріалі української та російської мов). *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. 2015. № 3. С. 116–122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2015_3_21 (Дата звернення: 28.07.2020).
10. Крысин Л. П. Эвфемизмы в современной русской речи. *Русский язык конца XX столетия (1985–1995)*. Москва, 2000. С. 384–408.
11. Москвин В. П. Эвфемизмы в лексической системе современного русского языка : учеб. пособие к спецкурсу. Волгоград : Перемена, 1999. 59 с.
12. Потапова Н. М. Эвфемизмы в языке и речи : на материале англоязычного делового дискурса : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2008. 165 с.
13. Прядильникова Н. В. Эвфемизмы в российских СМИ начала XXI века : комплексная характеристика : автореф. дисс. на соискание учёной степени канд. филол. наук : 10.02.01. Самара, 2007. 18 с.
14. Сафина Р. А., Хадеева Д. Р. Семантические механизмы эвфемизации политического дискурса в русском и немецком языках. *Учёные зап. Казан. ун-та. Сер. Гуманитарные науки*. 2015. № 5. С. 112–120. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/semanticheskie-mehanizmy-evfemizatsii-politicheskogo-diskursa-v-russkom-i-nemetskom-yazykah> (Дата звернення: 16.08.2020).
15. Світлична Т. В. Способи творення евфемізмів (на матеріалі прозових творів). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2013. Вип. 34. С. 277–281.
16. Скребнев Ю. М. Основы стилистики английского языка : учебник. Изд. 2-е, испр. Москва : Астрель, 2003. 221 с.
17. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX – початок XXI ст.) : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.
18. Яфарова Г. Х. Эвфемизмы как семантические сдвиги в политическом дискурсе немецкого языка. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов, 2015. № 10, ч. 1. С. 214–217.
19. Alvarez-Pereyre M. Using Film as Linguistic Specimen : Theoretical and Practical Issues. *Telecinematic Discourse: Approaches to the Language of Films and Television Series*. Philadelphia: John Benjamins, 2011. P. 47–68.
20. Jamet D. The Neological Functions of Disease Euphemisms in English and French: Verbal Hygiene or Speech Pathology? *Lexis*. 2018 URL: <http://journals.openedition.org/lexis/2397> (Last accessed: 05.08.2020).
21. Neaman J. S. *Kind Words : A Thesaurus of Euphemisms*. New York, 1991. 373 p.
22. Rawson H. A. *Dictionary of Euphemism and Other Doublespeak*. Auckland : Castle Books, 1995. 463 p.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

Литературная энциклопедия : в 11 т. / под ред. В. М. Фриче, А. В. Луначарского. Москва : Художественная литература, 1929–1939. Т. 10. 544 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Американська юридична драма «Гарна дружина» (The Good Wife 2009), Scott Free Productions. 1 сезон, 5 серій. Режим доступу: <https://ororo.tv/ru/shows/the-good-wife>
2. Політична драма «Західне крило» (The West Wing 1999), Warner Bros. 1-2 сезони. Режим доступу: <https://ororo.tv/ru/shows/the-west-wing#1>
3. Політичний трилер «Картковий будинок» (House of Cards 2013), Media Rights Capital. 1-3 сезони. Режим доступу: <https://ororo.tv/ru/shows/house-of-cards#1>

REFERENCES

1. Vasylieva, T. O. (2018). Evfemizmy v ekonomichnomu dyskursi predstavnykiv uryadu Ispaniyi (na prykladi tekstiv ekonomichnoyi tematyky ispanomovnykh elektronnykh ZMI) [Euphemisms in the economic discourse of representatives of the Spanish government (on the example of economic texts of Spanish electronic media)]. *Strategies of intercultural communication in language education of modern universities*. Materials of the IV International scientific-practical conf., 15 Mar. 2018, Kyiv, 33–42 [in Ukrainian].
2. Velykoroda, V. B. (2008). Semantichni ta funkczional'no-pragmaticzni kharakteristiki evfemizmv v anglijs'kij movi [Semantic, functional-and pragmatic characteristics of euphemisms in the English language]. (Avtoreferat dysertatsii kandydata filolohichnykh nauk). L`viv [in Ukrainian].

3. Velykoroda, V. B. (2009). Mekhanizmy popovnennya evfemistychnoyi leksyky [Mechanisms of replenishment of euphemistic vocabulary]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*, 9. *Suchasni tendentsiyi rozvytku mov*, 3, 212–217 [in Ukrainian].
4. Halaichuk, A. Y. (2013). Khudozhni evfemizmy ta problemy yikh vidtvorennya u perekladi [Artistic euphemisms and problems of their reproduction in translation]. *Movni i kontseptual'ni kartyny svitu*, 46 (1), 231–239 [in Ukrainian].
5. Grachev, M. N. (2004). Politicheskaya kommunikatsiya: teoreticheskiye kontseptsii, modeli, vektory razvitiya: monografiya [Political communication: theoretical concepts, models, vectors of development]. Moskva: Prometei [in Russian].
6. Zaichenko, S. S. (2013). K voprosu o znakovoy neodnorodnosti kinodiskursa [On the question of the sign heterogeneity of the film discourse]. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta*, 2 (293), 96–99 [in Russian].
7. Zaretskaya, A. N. (2012). Osobennosti realizatsii podteksta v kinodiskurse [Features of the implementation of subtext in film discourse: monograph]. Chelyabinsk: Abris [in Russian].
8. Kovalenko, I. V. (2011). Intersemioticheskiy perevod v mezkul'turnom aspekte: postanovka problemy [Intersemiotic translation in an intercultural aspect: problem statement]. *Izvestiya Volgogradskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta*, 2, 50–53 [in Russian].
9. Kosmeda, T. A. (2015). Metafora suchasnoyi publitsystyky: aktualizatsiya antroponimiv (na materialy ukrayins'koyi ta rosiys'koyi mov) [Metaphor of modern journalism: actualization of anthroponyms (on the material of Ukrainian and Russian languages)]. *Naukovyy visnyk Drohobys'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky (movoznavstvo)*, 3, 116–122 [in Ukrainian].
10. Krysin, L. P. (2000). Evfemizmy v sovremennoy russkoy rechi [Euphemisms in modern Russian speech]. *Russkiy yazyk kontsa XX stoletiya (1985–1995)*, Moskva, 384–408 [in Russian].
11. Moskvina, V. P. (1999). Evfemizmy v leksicheskoy sisteme sovremennogo russkogo yazyka: ucheb. posobiye k spetskursu [Euphemisms in the lexical system of the modern Russian language: textbook for the special course]. Volgograd: Peremena [in Russian].
12. Potapova, N. M. (2008). Evfemizmy v yazyke i rechi: na materiale angloyazychnogo delovogo diskursa [Euphemisms in language and speech: on the material of the English-language business discourse]. (Dysertatsiya doktora filolohichnykh nauk). Moskva [in Russian].
13. Pryadil'nikova, N. V. (2007). Evfemizmy v rossiyskikh SMI nachala XXI veka: kompleksnaya kharakteristika [Euphemisms in the Russian mass media of the beginning of the XXI century: a complex characteristic]. (Avtoreferat dysertatsii kandidata filolohichnykh nauk). Samara [in Russian].
14. Safina, R. A., Khadeyeva, D. R. (2015). Semanticheskiye mekhanizmy evfemizatsii politicheskogo diskursa v russkom i nemetskom yazykakh [Semantic mechanisms of euphemization of political discourse in Russian and German languages]. *Ucheny zapiski Kazanskogo universiteta. Seriya Gumanitarnyye nauki*, 5, 112–120 [in Russian].
15. Svitlychna, T. V. (2013). Sposoby tvorennya evfemizmov (na materialy prozovykh tvoriv) [Ways of creating euphemisms (on the material of prose works)]. *Naukovi pratsi Kam'yanets'-Podil's'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohiyenka. Filolohichni nauky*, 34, 277–281 [in Ukrainian].
16. Skrebnev, U. M. (2003). Osnovy stilistiki angliyskogo yazyka: uchebnyk. Izd. 2-ye, ispr. [Fundamentals of English stylistics: textbook 2nd edition, revised]. Moskva: Astrel' [in Russian].
17. Taranenko, O. O. (2015). Aktualizovani modeli v systemi slovotvorennya suchasnoyi ukrayins'koyi movy (kinets' XX – pochatok XXI st.) [Actualized models in the system of word formation of the modern Ukrainian language (end of XX – beginning of XXI century)]. Kyiv: Vydavnychi dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].
18. Yafarova, G. H. (2015). Evfemizmy kak semanticheskiye sdvigi v politicheskom diskurse nemetskogo yazyka [Euphemisms as semantic shifts in the political discourse of the German language]. *Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki*. Tambov, 10 (1), 214–217 [in Russian].
19. Alvarez-Pereyre, M. (2011). Using Film as Linguistic Specimen : Theoretical and Practical Issues. *Telecinematic Discourse: Approaches to the Language of Films and Television Series*. Philadelphia: John Benjamins, 47–68.
20. Jamet, D. (2018). The Neological Functions of Disease Euphemisms in English and French: Verbal Hygiene or Speech Pathology? *Lexis*.
21. Neaman, J. S. (1991). Kind Words: A Thesaurus of Euphemisms. New York : New York times publishers.
22. Rawson, H. A. (1995). Dictionary of Euphemism and Other Doublespeak. Auckland: Castle Books.
23. Friche, V. M., Lunacharskiy, A. V. (Ed.). (1929–1939). Literaturnaya entsiklopediya: v 11 tt. [Literature encyclopedia]. Moscow: Khudozhestvennaya literature, 10.